

Haarlem

Gemeente Haarlem

Drs. C. Mooij

wethouder Financiën, Bedrijfsvoering en Cultuur

Retouradres Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de Raad

Datum 21 maart 2013
Ons kenmerk 2013 / 109364
Contactpersoon M.A. Jonker
Doorkiesnummer 511 3024
E-mail jonkerma@haarlem.nl
Onderwerp Aanvragen aanvullende krediet na overschrijding periode 2010 – 2012

Geachte leden van de Raad,

Naar aanleiding van het raadsbesluit met betrekking tot de Tetterodestraat heeft dhr. Snoek de afdeling Concerncontrol in december verzocht een overzicht op te stellen rondom verstrekte kredieten voor de periode 2010 - 2012. Op 15 januari heeft de heer Snoek de beantwoording van de technische vragen ontvangen. Deze beantwoording heeft in februari in de commissie bestuur gelegen.

Het college van B&W heeft het verzoek gedaan de toelichting uit te breiden met de antwoorden op twee vragen:

- a. toelichting waarom overschrijding heeft plaatsgevonden en
- b. indien er sprake is van een overschrijding waarom deze niet eerder gemeld is.

De toegepaste methode voor het samenstellen van het kredietoverzicht wordt allereerst en herhaald weergegeven. Daarna volgt het overzicht van de betreffende kredieten zelf als voorgelegd in de commissie bestuur en in rood de aanvullende toelichtende tekst.

Methode samenstelling overzicht

Het overzicht geeft aanvullende kredieten weer waarbij pas aanvullend krediet is aangevraagd nadat het oorspronkelijke krediet reeds was overschreden. Om het overzicht te genereren zijn alle raadsbesluiten waarin een kredietaanvraag wordt gedaan nagelopen voor de periode 2010 – 2012.

Gezocht is naar raadsbesluiten waarbij sprake is van een aanvullende kredietaanvraag en waarbij uitgaven reeds vooruitlopend op de aanvraag zijn gedaan. Dit levert een lijst op met 9 projecten waarbij dit het geval is. Hierbij moet aangemerkt worden dat aanvullend krediet in sommige gevallen is aangevraagd vanwege een tekort en in andere gevallen omdat een nieuwe projectfase werd ingegaan. De registratie is niet zodanig dat bepaald kan worden welk bedrag

betrekking heeft op een overschrijding en welk bedrag betrekking heeft op de nieuwe fase.

- * Gelet op onderstaand overzicht is er in een beperkt aantal gevallen sprake van een overschrijding op het oorspronkelijk krediet alvorens het aanvullende krediet aan te vragen. Alhoewel de bedragen betreffende de aanvullende kredietaanvragen hoog zijn, zal de overschrijding van het oorspronkelijke krediet tot het moment van aanvragen van het aanvullende krediet aanzienlijk lager uitvallen.

Bevinding

Het college is van mening dat een aantal overschrijdingen eerder aan de raad voorgelegd had moeten worden. Het budgetrecht van de raad moet onbetwist gerespecteerd worden en materieel invulling krijgen.

Het college heeft daarom ook maatregelen laten treffen door duidelijk te maken welk belang zij hecht aan het budgetrecht van de raad. Veelal wordt gehandeld met het oog op het realiseren van afgesproken resultaten. Meer aandacht moet daarbij uitgaan naar het handelen binnen door de raad gestelde budgettaire kaders. In 2013 voert de directie daarom niet alleen de standaard drie P&C gesprekken met de hoofdafdelingsmanagers, maar ook drie extra voortgangsgesprekken. In al deze gesprekken staan drie onderwerpen centraal: liggen we op koers op de te halen prestaties, binnen de gestelde budgettaire kaders en welke risico's doen zich daarbij voor die van risicomatregelen worden voorzien.

Een tweede maatregel is de invoering van een verzwaard regime rond budgetten die meerjarig overschreden zijn of waar begrotingsrechtmatigheid in geding is.

De betreffende budgetten krijgen specifiek aandacht in de zes gesprekken.

1 Krediet: Archiefruimte stadhuis (MS.95)

Oorspronkelijk krediet uit 2011 was € 145.000. In de tweede bestuursrapportage 2012 is aangegeven dat het krediet archiefruimte is overschreden. In de derde bestuursrapportage 2012 is € 131.000 extra krediet aangevraagd.

- Bij de kredietaanvraag en de oorspronkelijke projectopzet is er vanuit gegaan dat het project intern begeleid en uitgevoerd zou worden. Om te voldoen aan de hoge eisen die gesteld worden door de archiefdienst zijn er twee externe adviesbureaus ingeschakeld, die respectievelijk de technische en bouwkundige begeleiding op zich hebben genomen. Dit was bij de kredietaanvraag niet voorzien.*

Een kleiner deel van de overschrijding komt voort uit de specifieke kenmerken van het stadhuis. Bij de ontmanteling van de oude archiefkelder kwam er een aantal problemen naar boven die niet in het haalbaarheidsonderzoek waren gesignaleerd. Het ging hier specifiek om vochtdoorslag in de buitenmuur van het stadhuis en een hoogteverschil tussen de vloer in de archiefkelder en de vloer buiten de archiefkelder waardoor specifieke aanpassingen nodig waren te voorkomen dat de kelder onder water zou kunnen komen te staan.

Bij uitvoering bleek bovendien dat in het bestek een aantal fouten waren gemaakt. Deze zijn hersteld maar hebben geleid tot meerkosten in de

uitvoering. Tenslotte is er nog een aantal noodzakelijke aanpassingen uitgevoerd aan de archiefkasten die ook tot meerkosten hebben geleid.

- b. Omdat er onduidelijkheid was over de interne verrekening van de kosten, is pas in later stadium inzichtelijk geworden dat er sprake was van een overschrijding op het krediet. De verwachting was dat de inhuur van een externe projectleider verhaald kon worden, daar er in de kredietvraag vanuit was gegaan dat een interne projectleider geleverd zou worden.*

2 Krediet: Vervangingsprogramma bruggen (IP-stelpost 62.09)

In de tweede bestuursrapportage 2012 is aangegeven dat de investeringsstelpost bruggen 2012 met een oorspronkelijke begroting van € 1.127.000 is overschreden als gevolg van de doorloop van een aantal projecten. Het aanvullend krediet ad € 350.000 wordt gedekt ten laste van de stelpost vervanging bruggen 2013. Het aanvullend krediet is in de derde bestuursrapportage 2012 aangevraagd.

- a. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door de doorloop van het project Schalkwijkerstraat voet- en fietsbruggen uit 2011 en de uitgaven aan het project Schouwbroekerbrug automatisering. Dit project werd grotendeels gefinancierd uit stelpost 62.02 (aanpassen brugbediening), maar voor ca. 100.000 ook uit de stelpost 62.09 (vervangingsprogramma bruggen).*
- b. De IP-stelpost loopt een aantal jaren door. Men is er onterecht vanuit gegaan dat een overschrijding in een bepaald jaar opgevangen kan worden door het budget in het jaar daarop volgend. Daarmee is men voorbij gegaan aan het budgetrecht van de Raad.*

3 Krediet: SHO Tetterodestraat (stelpost 77.01)

Het oorspronkelijk geraamde bedrag voor de investering Tetterodestraat op basis van het SHO is € 500.000. Op basis hiervan is op 20 december 2012 een krediet ad € 500.000 en een aanvullend krediet aangevraagd ad € 120.000. Op dat moment waren de uitgaven echter al gedaan. De aanvullende kredietaanvraag Tetterodestraat is gedekt door verkoop.

- a. Na de vaststelling van het krediet en tijdens de uitvoering van het werk is gebleken dat aanvullende werkzaamheden noodzakelijk waren. Het betrof onder andere extra ruimtes voor onderwijs en in plaats van een schoolplein een buurtplein.*
- b. Er is gezocht naar dekking voor deze extra investering. Deze is in het najaar van 2012 gevonden en daaropvolgend is een extra kredietaanvraag gedaan. De werkzaamheden waren toen al verricht.*

4 Krediet: Aanvullend krediet Reconstructie Raaksbruggen

Ten behoeve van de reconstructie Raaksbruggen is een aanvullend krediet ad € 890.000 aangevraagd op 10 maart 2010 voor werkzaamheden die in februari reeds gestart zijn. Eerder was reeds een krediet van € 542.000 aangevraagd.

- a. *Er is heel lang vastgehouden aan de aanleg van een rotonde op de Raaks. Op enig moment in de tweede helft van 2009 werd duidelijk dat die oplossing uiteindelijk niet haalbaar was (scopewijziging). Met het Raadsbesluit wz/gm 2010/7442 is de scopewijziging en het benodigde geld ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Er is dus geen sprake van overschrijding, zie ook toelichting hieronder.*
- b. *In verband met de naderende opening van Raaks en de parkeergarage (april 2010) is met grote spoed een alternatief plan uitgewerkt en uitgevoerd om op tijd de garage te kunnen openen. Het eerder starten van het werk aan de Raaksbruggen is in 2010 is aan de raad gemeld (zie Raadsbesluit wz/gm 2010/7442 bij punt 3), dat een deel van de financiële middelen vooruitlopend door het College beschikbaar zijn gesteld. De tekst uit dat besluit luidt: In februari is gestart met de uitvoer van de Raaksbruggen om op tijd de parkeergarage volledig te kunnen ontsluiten. Aangezien de raadsbehandeling eind februari 2010 gepland staat is er vooruitlopend op deze behandeling toestemming verkregen van het College voor een deel van de extra uitgaven.*

5 Krediet: Aanvraag aanvullend krediet asbestsanering Frans Hals Museum

Bij de aanvraag aanvullend krediet op 23 juni 2011 was voor een bedrag van € 220.000 reeds overschreden wat gedekt kon worden door een BTW voordeel. De oorspronkelijke kredietaanvraag bedroeg € 2.570.400, aanvullend werd € 845.700 aangevraagd (waarvan € 410.400 door een BTW voordeel kon worden gedekt).

Tijdens het project asbestverwijdering bij het Frans Hals Museum kwam er meer asbestvervuiling aan het licht dan vooraf was vastgesteld. Hierdoor was meerwerk noodzakelijk.

Aangezien de aannemer al bezig was met het verwijderen van asbest, zou doorlooptijd van het project verder verlengd worden als gewacht moest worden op een aanvullend krediet. Verder was deze oplossing goedkoper dan na afloop van het project een nieuw traject te starten om de nieuwe asbestvervuiling te verwijderen. Daarom kon deze aanvullende investering niet vooraf worden gemeld.

6 Krediet: Krediet uitvoering programma Schalkwijk 2000+ (2010-2012)

Gemiddeld wordt eens per 3 jaar krediet aan de raad gevraagd ten behoeve van de geprognosticeerde werkzaamheden. Door meevallende kosten zijn met het vorige, door Raadsbesluit 011/2007 beschikbaar gestelde krediet, de werkzaamheden tot medio 2010 bekostigd. In 2011 is de begeleiding en uitvoering van het programma Schalkwijk

2000+ voortgezet en is het door de raad beschikbaar gestelde krediet over benut. Voor de jaarschijven vanaf 2010 tot en met 2012 is aanvullend krediet aangevraagd ad € 416.000.

a. *Op 17 november 1999 heeft de gemeenteraad het uitvoeringsprogramma Schalkwijk 2000+ vastgesteld (Raadsbesluit 335/1999). Op 6 juni 2001 heeft de gemeenteraad besloten één grondexploitatie te openen ten behoeve van het gehele programma in Schalkwijk (Raadsbesluit 105/2001). Het programma kent verschillende complexen, ook complex 048 (verzamelexploitatie Schalkwijk 2000+) is een van de deelcomplexen. In complex 048 worden kosten voor werkzaamheden geboekt die niet direct aan een project in Schalkwijk toegerekend kunnen worden maar die wel van waarde zijn voor de hele verzamelexploitatie. De kosten die in complex 048 worden gemaakt zijn jaarlijks begroot. Door een onoplettendheid is er te laat krediet aangevraagd voor reeds begrote kosten. Voor de jaarschijven vanaf 2010 tot en met 2012 is met de genoemde nota aanvullend krediet aangevraagd ad € 416.000. Er is nog voldoende budget beschikbaar om ook in 2013 werkzaamheden uit te voeren. De bewaking van de budgetten is inmiddels aangescherpt.*

b. *Zie onder a.*

7 Krediet: Kredietaanvraag oprichting PPS constructie Schalkstad

Op 18 februari 2010 is door de gemeenteraad een krediet verstrekt ad € 500.000 voor de voorbereidingen van de oprichting van een PPS constructie Schalkstad. Dit krediet is niet toereikend gebleken en een stedenbouwkundige uitwerking en schikking hebben geleid tot een kostenoverschrijding van oorspronkelijk krediet. Aanvullend krediet ad € 350.000 is verleend op 10 januari 2012 welke voor € 275.000 gedekt wordt door de grondexploitatie Schalkstad en voor € 75.000 uit de voorziening Parkstad – VVE Schalkwijk.

a. *Als gemeld in de raadsnota "kredietaanvraag oprichting PPS constructie Schalkstad" (StP/ Reg.nr. 2011/445400, Raadsbesluit 10 januari 2012) was de oorspronkelijke planning er op gericht om in het najaar van 2010 met een nieuw plan naar de Raad te komen; ook het verstrekte krediet was hier op gebaseerd. Een tweetal redenen heeft ertoe geleid dat het krediet niet toereikend is geweest en het college aanvullend krediet vraagt voor extra werkzaamheden tot aan de feitelijke oprichting van de PPS (aangekondigd in de brief van wethouder Cassee van 14 juli 2011 aan de Commissie Ontwikkeling ("5 punten info Haarlem Oost", reg.nr. 2011/208491).*

1) *In de eerste plaats heeft de verdere uitwerking van het stedenbouwkundige en financiële ontwerp, en de vormgeving van de meest optimale samenwerkingsvorm meer inzet vanuit de ambtelijke organisatie gevegd dan verwacht. Om tot gedragen PPS-afspraken met de CVvE te komen is bovendien een aantal aanvullende second opinions en externe onderzoeken verricht vanwege de economische situatie en de haalbaarheid van belangrijke onderdelen zoals parkeren en maatschappelijke functies. Zo is binnen de kredietperiode een concept samenwerkingsovereenkomst en een concept bedrijfsplan uitgewerkt.*

2) *Een verdere aanleiding voor de overschrijding ligt in de afwikkeling van de schikking die in 2010 werd getroffen met ING RED. Bij deze schikking werd onderhandeld vanuit een schadebedrag dat dekkend zou zijn voor de kosten die de gemeente in het verleden heeft gemaakt voor het tot stand komen van het toenmalige plan, de overname van het vastgoed dat door ING reeds verworven was, de afboeking die hierop diende te worden gemaakt, en de kosten die moesten worden gemaakt voor het bereiken van het schikkingsresultaat.*

Deze laatste kosten, voor het bereiken van de schikking met ING (€ 175.000,-) konden boekhoudkundig niet ten laste gebracht van het schikkingsbedrag, zoals eerder was beoogd. Deze kosten zijn daardoor ook ten laste van dit krediet geboekt.

b. *In de brief "5 punten info Haarlem Oost" van 14 juli 2011 is in een brief de overschrijding aan de Raad gemeld en begrip gevraagd voor de situatie waarbij de dekkingsbron een uitwerking is van de PPS samenwerkingsvorm welke pas later in dat jaar aan de raad kon worden voorgelegd. Om het project niet stil te laten vallen is gemeld dat de overschrijding op het overschreden krediet zou worden doorbelast.*

8 Krediet: FUCA-projecten: Krediet sloop en sanering Ruychaverstraat en funderingsherstel Westergracht 47-59

Een aanvullende krediet ad € 181.000 is op 11 oktober 2012 aangevraagd op een moment dat de werkzaamheden al gestart waren. Het oorspronkelijk krediet voor ontruiming, onderzoek, sloop en sanering dat op 8 september 2011 is aangevraagd bedroeg € 400.000.

a. *Het krediet van € 181.000,- was bedoeld voor de sloop en sanering van de Ruychaverstraat en is niet aanvullend op de € 400.000,-. Die was namelijk bedoeld voor het verbouwen van de Westergracht. Op dat laatste krediet (€ 400.000,-) is overigens tijdig aanvullend krediet (€ 40.000,-) aangevraagd. Deze € 40.000,- zit in hetzelfde besluit als de € 181.000,-. Er is dus geen sprake van een aanvraag nadat de uitgaven zijn gedaan.*

b. *n.v.t.*

9 Krediet: Aanvraag programma Waarderpolder

Over de jaren zijn meerdere kredieten aangevraagd voor de verschillende jaarschijven van de grondexploitatie Waarderpolder, zo ook voor de VAT/VTU component. Aanvullend krediet VTU kosten ad € 961.247 is op 1 november 2012 aangevraagd voor de jaren tot en met 2014. Op het moment van aanvragen van dit aanvullende krediet was het lopende krediet reeds met circa € 0,3 mln overschreden.

a. *In 2007 is een krediet van € 847.000 voor de herstructurering Waarderpolder beschikbaar gesteld voor de uitvoering van vastgestelde 'Masterplan herstructurering Waarderpolder 2006-2012'. Een krediet voor de periode*

Haarlem

7

2008-2012. De verwachting was dat de herstructurering van de Waarderpolder in 2012 volledig voltooid zou zijn, voor 2011 en 2012 was daarom ook nog een klein bedrag beschikbaar voor de (afroning van de) werkzaamheden.

- b. Eind 2012 is een nieuw krediet beschikbaar gesteld voor de periode 2012-2014. Aan dat voorstel lag onder meer een evaluatie van het programma 2008-2012 ten grondslag en dat is qua besluitvorming geen synchroon proces. In de tussenliggende periode zijn de werkzaamheden doorgelopen, inclusief de kosten van de eigen ambtelijke inzet. Daardoor zijn er al kosten gemaakt voordat het nieuwe krediet door de raad beschikbaar was gesteld.*

Hoogachtend,

Drs. C. Mooij